

STRZELEC

GWIAZDOZBIÓR POLSKIEJ PIOSENKI

5 grudnia

Opracowanie: Wojciech Dąbrowski www.spotkaniazpiosenka.org

WŁADYSŁAW SZPILMAN

(pseudonim *Al. Legro*, ur. 5 grudnia 1911 roku, Sosnowiec, zm. 6 lipca 2000 roku, Warszawa), pianista i kompozytor, pochodził z rodziny muzyków (ojciec Samuel był skrzypkiem, matka Edwarda pianistką). Kształcił się w Wyższej Szkole Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie u profesora Aleksandra Michałowskiego (1851-1938), uznawanego za jednego z najwybitniejszych pedagogów i wirtuozów fortepianu (obok Ignacego Paderewskiego) i Józefa Śmidowicza, uczniów Franciszka Liszta. Odbił studia muzyczne w Wiedniu (*Akademie für Music*) pod kierunkiem Leonida Kreuzera i Artura Schnabla, ukończył Akademię Muzyczną w Berlinie (u Franza Schreckera).

Komponował muzykę poważną (*Koncert na skrzypce*, suita na fortepian *Życie maszyn*, liczne utwory na fortepian i orkiestrę), teatralną i filmową, dużo koncertował.

Nazywano go *człowiekiem, w którym mieszka muzyka*.

Skomponował piosenki: *Jeśli kochasz się w dziewczynie*, *Nie ma szczęścia bez miłości* z filmu *Wrzos* (słowa pod pseudonimem Henryk Herold napisał brat kompozytora, 1937, wyk. Hanka Brzezińska), *Nocą* z filmu *Doktor Murek*, *W małym kinie* (sł. Ludwik Starski) z rep. Mieczysława Fogga.

Pracował w Polskim Radiu (od 1935 roku). Jego recital chopinowski był ostatnim programem nadanym na żywo 23 września 1939 roku w bombardowanej Warszawie. Tym samym utworem w jego wykonaniu, 19 lutego 1945 roku, Polskie Radio wznowiło swoją działalność w rozgłośni warszawskiej przy ul. Targowej 62 (inauguracja cyklu *Jeden koncert na żywo dziennie*).

Podczas wojny koncertował w getcie warszawskim. Cała jego rodzina została wywieziona i zamordowana. On sam cudem się uratował, cofnięty w ostatniej chwili z Umschlagplatzu przez policjanta, który rozpoznał w nim muzyka. Przez długi czas się ukrywał. Przetrwał, dzięki ludziom dobrej woli, także Niemca, który wybawił go w ruinach od śmierci głodowej.

Swoje niezwykle, wstrząsające pamiętniki z lat 1939-1945 opublikował (w mocno ocenzurowanej postaci) w 1946 roku, w książce *Śmierć miasta* (opracowanie Jerzego Waldorffa). W całości, książka, pod zmienionym tytułem *Pianista* (opracowanie syna Andrzeja Szpilmana) ukazała się dopiero w 1999 roku, w Niemczech, stając się bestsellerem (tytuł książki roku przyznany przez dziennik *Los Angeles Times*). Została przetłumaczona na wiele języków (polskie wydanie *Znak* 2000). Na jej podstawie, reżyser Roman Polański zrealizował film *Pianista* (*Złota Palma* na 55 Festiwalu w Cannes, światowa premiera 5 września 2002 roku, Filharmonia Narodowa w Warszawie).

Po wojnie był dyrektorem muzycznym Polskiego Radia. Skomponował sygnał muzyczny *Polskiej Kroniki Filmowej*.

Największe przeboje powojenne: *Czerwony autobus* (sł. Kazimierz Winkler) i *Trzej przyjaciele z boiska* (sł. Artur Międzyrzecki) z rep. *Chóru Czejanda*, *Deszcz* (do wiersza K. I. Galczyńskiego), *Do widzenia, Teddy* (sł. Jan Galkowski i Bogusław Choński) z rep. Ludmily Jakubczak, *Mademoiselle* (sł. Jan Galkowski) z filmu *Zadzwońcie do mojej żony*, *Moje serce pik, pik, pik* z rep. Nataszy Zylskiej i *Nie wierzę piosence* (sł. Bronisław Brok), *Pójdę na Stare Miasto* (sł. Edward Fiszer) i *Tych lat nie odda nikt* (sł. Kazimierz Winkler) z rep. Ireny Santor, *Przyjdzie na to czas* (sł. Kazimierz Winkler) z rep. Violetty Villas, *Przygoda marienштacka* (sł. Tadeusz Kubiak i Artur Międzyrzecki), *Tak mało cię znam* (sł. Jerzy Jurandot), *To przypadek* (sł. Kazimierz Winkler). Ogółem skomponował ponad 500 piosenek.

W latach 1963-1985 prowadził *Kwintet Warszawski*, w którym grał jako pianista (obok niego występowali w nim: Stefan Kamasa, Tadeusz Wroński, Bronisław Gimpel i Aleksander Ciechański, później Andrzej Orkisz).

Interesujące współczesne interpretacje piosenek Władysława Szpilmana nagrała wokalistka jazzowa Dorota Miśkiewicz z towarzyszeniem wybitnych muzyków jazzowych (Henryk i Michał Miśkiewiczowie, Paweł Perliński i Andrzej Łukasik).

www.szpilman.net

NIE MA SZCZĘŚCIA BEZ MIŁOŚCI

Muzyka: **Władysław Szpilman**, słowa: **Henryk Harold**
wyk. **Hanka Brzezińska**, piosenka z filmu *Wrzos* (1938)

1.

Możesz złota mieć wór
I królewski mieć dwór,
Podróżować po wszystkich stronach świata,
Ale to wszystko nic,
Gdy szczęśliwym chcesz być,
Musisz jeszcze zakochać się.

Refren:

Nie ma szczęścia bez miłości
I bez kogoś drogiego,
Twoje serce dlatego
Tęsknotą drży.

A gdy przyjdzie wytęskniona,
Droższa ponad miliony,
Śmiejesz się aż do łez
I radujesz się, że już tu jest.

Jedna chwila, jedno słowo
I na serce jakby urok padł,
Jakbyś inne miał oczy
I na nowo ujrzał świat.

Nie ma szczęścia bez miłości
I bez kogoś drogiego,
Musisz kochać choć raz,
Gdy chcesz poznać szczęścia moc i blask.

2.

Błyśnie jedna z twych zórz,
Serce szepnie, że już,
Ze to miłość już bierze cię w ramiona.
Jaśniej słońce już lśni,
Radość tętni we krwi,
Bo dopiero zaczynasz żyć.

Refren: Nie ma szczęścia bez miłości...

W MAŁYM KINIE

Muzyka: **Władysław Szpilman**, słowa: **Ludwik Starski**
tango z repertuaru **Mieczysława Fogga**

1.

Mieliśmy pójść do kina,
Wybacz, nie pójdę dziś,
W mroku zasiądę do pianina,
W przeszłość pobiegnie myśl.

Refren:

Małe kino,
Czy pamiętasz małe nieme kino?
Na ekranie **Rudolf Valentino**,
A w zacisznej łoży ty i ja.

Na ekranie
On ją kocha i umiera dla niej,
My wierzymy, bośmy zakochani,
Dla nas to jest prawda, a nie gra.

To jakby o nas był film,
Więc my wpatrzenni,
Ach, jak wzruszeni
Miłością swą.

W małym kinie
Nikt już nie gra dzisiaj na pianinie,
Nie ma już seansów w małym kinie,
W małym niemym kinie *Petit Triano*.

2.

Nic tak nie przypomina
Dawnych odległych dni,
Jak muzyczka z niemego kina,
Rzewna jak stary film.

Refren: Małe kino...
